

URHO KEKKOSEN ARKISTON TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2019

Tasavallan Presidentin Arkistosäätiön tehtävänä on luoda, hoitaa ja ylläpitää historian tutkimuksen edistämiseksi arkistoa, joka perustamisvaiheessaan vuonna 1970 koostui Urho Kekkonen luovuttamasta kirjallisesta aineistosta. Säätiö pyrkii lisäksi hankkimaan arkistoon soveltuvaa, Urho Kekkonen toimintaan liittyvää aineistoa. Orimattilan arkisto on avoinna kaikille, jotka ovat kiinnostuneet presidentti Urho Kekkonen elämäntyöstä ja Suomen ainoasta presidentin yksityisarkistosta.

Urho Kekkonen arkistolla on vuonna 2019 kolme päätehtävää:

1. Digitalisointi tarjoaa Urho Kekkonen arkistolle ainutlaatuisen välineen tavoittaa tietosuojalainsäädännön puitteissa kaikki UKK:sta kiinnostuneet. Tuotamme lisää metatiedoilla varustettua sähköistä aineistoa ja YKSA-tietokantamme mahdollistaa kaikille internet-yhteyksillä varustetuilla tietokoneilla käytettäville pääsyn UKK:n asiakirjoihin.
2. Arkistosäätiö tarjoaa omalla kustannuksellaan tutkijoiden arvostamaa, jo 24 vuotta ylläpidettyä, virka-ajoista riippumatonta tutkijapalvelua. Tutkijat voivat sopimuksen mukaan yöpyä maksutta Hovilan arkistorakennuksessa ja heillä on mahdollisuus työskennellä alkuperäisen lähdeaineiston parissa. Hovilan arkistorakennusta esitellään kaikille Urho ja Sylvi Kekkosesta sekä Seppälän suvusta kiinnostuneille.
3. Arkiston henkilökunta avustaa tiedotusvälineitä sekä pitää esitelmiä ja osallistuu lähihistoriaa käsitteleviin koti- ja ulkomaisiin seminaareihin. Jatkamme ensi vuonna kansalaisten ”Kekkos-muistojen” keräämistä ja tallentamista.

Näiden tehtävien vuoksi on tarpeellista saada tutkijan toimi täysipäiväiseksi vuosiksi 2019-2021.

1. TUTKIJAPALVELU

Urho Kekkonen arkiston henkilökuntaan kuuluvat päätoiminen arkistonjohtaja sekä osa-aikainen arkistovirkailija. Arkiston toiminta vaatii vähintään 1,5 henkilötyövuoden vahvuuden, jotta säännöllinen tutkijapalvelu sekä arkistorakennuksen esittely ovat mahdollista. Aiomme panostaa vuonna 2019 voimakkaasti digitointiin sekä YKSA-tietokantamme laajentamiseen.

Vuonna 2019 Urho Kekkonen arkistoon tehdään arviomme mukaan noin 150 tutkijakäyntiä, 50 maksutonta yöpymistä ja 400 vieraskäyntiä.

Urho Kekkonen arkiston kokoelmia on hyödyntänyt 1.7.1995 – 1.1.2018 yhteensä 1157 tutkijaa.

He ovat tehneet 4686 tutkijakäyntiä. Yöpymissä Hovilassa on ollut 1777. Arkistorakennusta on esitelty 8043 vieraalle.

Vuonna 2017 tutkijasaliimme tilattiin yhteensä 1 482 asiakirjakansiota. Asiakkaille on lähetetty yhteensä 590 asiakirjaa sekä 3314 valokuvaa. Kaukolainoja oli 29, yhteensä 152 kansiota. Arkiston kävijä- ja käyttömäärä on kahden viime vuoden aikana ollut kasvussa ja suuntaus jatkuu vuonna 2019.

Yleisö voi tutustua Orimattilan Niinikoskella sijaitsevaan Hovilan arkistorakennukseen ja sen kokoelmiin keskiviikkoisin kello 10 – 16 sekä sopimuksen mukaan myös muina aikoina. Henkilökunta on vuonna 2018 luennoinut mm. Lahdessa, Laukaalla, Loimaalla, Porvoossa, Helsingissä ja Turussa ja esittänyt UKK-elokuvia opiskelijoille ja kaikille Kekkosen ajasta kiinnostuneille Urho Kekkosen arkiston käyttömahdollisuuksista. Henkilökunta osallistuu tieteellisiin- ja Urho Kekkosta ja hänen elämäntyötään tunnetuksi tekeviin tapahtumiin myös vuonna 2019.

Otimme vuosina 2014–2015 käyttöön YKSA-tietokannan, joka helpottaa aineistomme tutkijakäyttöä. Tutkijapalvelun tehostamiseksi arkistomateriaali luetteloidaan aikaisempaa yksityiskohtaisemmin. Arkistossa on vielä yksityiskokoelmia, joiden järjestelytyötä ei ole aloitettu. Niiden lisäksi vuonna 2018 vastaanotimme uutta aineistoa. Tasavallan Presidentin Arkistosäätiö pyrkii edelleenkin hankkimaan Urho Kekkosta koskevia arkistokokoelmia tai asiakirjoja ja suorittaa jatkuvasti kansalaisten Urho Kekkoseen liittyvää muistitietokeruuta.

Urho Kekkosen arkisto täydentää jatkuvasti tutkijoiden käyttöön tarkoitettua käsikirjastoaan, siten että se sisältää Urho Kekkosen ajan keskeisten vaikuttajien muistelmat sekä aikakauteen kohdistuvat tieteelliset tutkimustyöt.

2. ARKISTONHOITO JA AINEISTON TALLENNUS

Urho Kekkosen arkiston asiakirja-aineisto on hyvässä kunnossa. Yli 40 vuotta vanhat, ahkerasti tutkijakäytössä olleet arkistokotelot sekä niissä olevat vaippalehdet ovat kuluneita. Nämä vaihdetaan tarpeen vaatiessa arkistolaitoksen suosittelemiin, pitkäaikaissäilytystä kestäviin arkistokoteloihin. Urho Kekkosen arkisto sai vuonna 2018 ensimmäisen osan Brita Kekkosen ainutlaatuisesta vaatekokoelmasta, joka koostuu rouva Kekkosen ompelemista 20 juhlapuvusta, joita hän käytti vuosina 1952-1984 diplomaattikutsuilla edustaessaan Suomea. Heinolan museo tekee meille ostopalveluna loppujen yli 60:n puvun kuntokartoituksen, luetteloinnin ja varustaa ne asianmukaisilla säilytyspusseilla.

Teemme yhteistyötä Heinolan museon kanssa: aineistosta kerätään tietopankki, jossa on valokuvia, muistitietoa sekä pukujen kaavat. Ainutlaatuista kokoelmaa säilytetään Urho Kekkosen arkistossa, kunnes sille löytyy arvokas loppusijoituspaikka. Vuonna 2018 järjestimme Heinolan museon kanssa kaksi näyttelyä: pienoisnäyttelyn UKK:n joului- ja uudenvuodenkortteista ja Kekkosen perheen jouluista. Runsaan kuukauden avoimena ollut näyttely keräsi noin 1000 katsojaa. Kesällä 2018 oli Brita Kekkosen vaatekokoelma esillä ”Kiireestä kantapäähän - pukeutuminen identiteetin rakentajana” -näyttelyssä, johon tutustui 3000 museovierasta.

Arkisto on toimintavuosiensa aikana ottanut vastaan huomattavan määrän arkistolahjoituksia, jotka koostuvat Kekkonen lähipiirin yksityisarkistoista. Näistä arkistoista osa on jäänyt työvoiman vähyyden vuoksi järjestämättä kokonaan tai ne on järjestetty vain osittain. Sujuvan tutkijapalvelun takaamiseksi, aineiston säilymiseksi ja myöhemmän digitoinnin mahdollistamiseksi luettelointiviive on kurottava viipymättä umpeen. Tämä on tarkoitus toteuttaa vuonna 2019 kokopäiväisen tutkijan työpanoksella.

Vuonna 2018 astui voimaan EU:n uusi tietosuoja-asetus. Asetuksen vaikutukset arkisto- ja museoalaan ovat vielä epäselviä. UKK-arkiston henkilökunta päivittää tietojaan asetuksen vaatimuksista ja osallistuu mahdollisiin koulutuksiin. Uudistuksella voi olla suuria vaikutuksia esimerkiksi meta- ja kuvailutietojen julkaisuun sähköisen arkiston kautta. Asetukseen liittyen päivitetään ja luodaan ohjeita ja selosteita muun muassa arkiston keräämiin henkilörekistereihin liittyen.

Digitointi sekä mikrofilmaus

Digitoinnin pääkohde vuonna 2019 on **valokuva-arkiston** tallentaminen sähköiseen muotoon sekä kuvien varustaminen mahdollisimman hyvillä metatiedoilla. Arkiston hallussa on kansallisesti arvokas valokuvakokoelma, jota hyödynnetään aikaisempaa tehokkaammin. Kauppaneuvos Kalle Kaiharin valokuva- sekä asiakirjakokoelmat digitoidaan arvokkaimmalta osaltaan vuonna 2019-2021.

Urho Kekkonen valokuva-albumeissa on useita merkittäviä, mutta osin huonokuntoisia (värien haalistumat) kuvakokonaisuuksia. Runsaasta 40 000 kuvasta on digitoitu n. 20 %. Digitoidut aineistot säilytetään Mikkelin Ammattikorkeakoulun (vuodesta 2017 XAMK) omistaman Darcmedia Oy:n palvelimilla. Urho Kekkonen omat kotialbumit, joiden aineistolla on erittäin suuri kysyntä, on tarkoitus reprovata vuonna 2019-2020.

Tekijänoikeusrajoitteet estävät toistaiseksi kokoelmiemme valokuvien vapaan käytön ja julkaisun YKSA-tietokannassamme. Tavoitteenamme on, että tutkijat ja myöhemmin kaikki elokuvista, äänitteistä sekä valokuvista kiinnostuneet voisivat saada aineistomme käyttöönsä YKSA-tietokantamme avulla. Tämä mahdollistaa asiakkaidemme kanssa myös vuorovaikutteisen toiminnan, jolla tehostetaan metatietojen hankintaa.

Arkistolla on merkittävä **äänitekokoelma**, joka on suurelta osin digitoitu ja siirretty YKSA-tietokantaan. Saimme vuonna 2018 toimittaja Maarit Tyrköltä (ent. Huovinen) nauhoitelahjoituksen, joka sisältää presidentti Urho Kekkonen haastatteluja. Tämä aineisto on jo osin digitoitu ja loppuosa siirretään sähköiseen muotoon vuonna 2019. Metatietojen syöttö tehdään vuonna 2019-2021.

Urho Kekkonen arkiston **filmikokoelma** digitointiin 2014-2017 ja se on nyt lähes kokonaisuudessaan YKSA-tietokannassa. Metatietojen syöttö tehdään vuonna 2019-2021.

Asiakirjojen digitointi: skannaamme tutkijoiden tarpeisiin yksittäisiä asiakirjoja, jotka siirretään tämän jälkeen YKSA-tietokantaan. Vuosien 2017-2021 aikana digitoidaan kauppaneuvos Kalle

Kaiharin arkisto, johon saimme kesällä 2018 valtavasti uutta aineistoa. Tämä kokoelma on osittain luetteloitu ja sen tiedot on siirretty YKSAan vuonna 2017 – työ valmistuu 2021.

Kokoelmien **mikrofilmaus** jatkuu ja vuodesta 2018 alkaen on kuvattu asiakirja-aineisto samalla digitoitu ja siirretty YKSAan. Vuonna 2017 Arkistosäätiö käytti tähän työhön 5 000 euroa. Keskitymme arkistokokoelmien historiallisesti arvokkaimman aineiston mikrokuvaamiseen. Mikrokorttien tallekappaleet sijoitetaan arkistolaitoksen kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti Mikkelin maakunta-arkiston tiloihin. Arkistomateriaalia on kuvattuna 3850 mikrokorttia ja kokoelmissamme on Kustaa Vilkun ”Äänislinnan arkisto”, jossa on 80 mikrofilmikelaa. Tutkijoiden käytössä on yksi mikrokorttien sekä yksi mikrofilmirullien lukulaite.

Arkiston kotisivut, sähköinen arkisto sekä Kansalliskirjaston Urho Kekkosen kootut - sivusto

Urho Kekkosen arkiston kotisivut uusittiin vuonna 2015 ja niitä täydennetään jatkuvasti. Sivujen kautta pääsee mm. YKSA-hakujärjestelmään ja vuonna 2017 sivuillemme tehtiin 24265 käyntiä ja 94370 latausta. Sivumme osoite on: www.ukk-arkisto.fi

Urho Kekkosen arkiston sähköiseen arkistoon (YKSA-tietokanta) oli 3.10.2018 dokumentteja ja tietueita seuraavasti. Suluissa vuoden 2017 lukemat:

Arkistoyksiköt	3707	(3660)
Kuvat	5397	(4704)
Äänitteet	468	(468)
Videot	38	(38)
Tekstiasiakirjat	347	(347)

Kansalliskirjasto muokkasi opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman ja kustannusosakeyhtiö Otavan tekemän Urho Kekkosen koottujen teosten sähköisen tietokannan koneluettavaan muotoon ja saatu DORIA-tietokanta avattiin yleisön käyttöön huhtikuussa 2005. Presidentti Kekkosen kirjallista materiaalia ehdittiin digitoida vuosina 1993–2003 vain murto-osa suunnitellusta määrästä. Arkisto tekee yhteistyötä Kansalliskirjaston kanssa. Urho Kekkosen koottujen teosten sivusto on jatkuvasti ollut erittäin suosittu. Sivuilla vieraili vuonna 2017 yhteensä 79 637 kävijää.

3. ARKISTOJEN JA MUSEOIDEN YHTEISTYÖ, NÄYTTELYT JA KAUKOLAINATOIMINTA

Urho Kekkosen arkisto kuuluu jäsenenä 80 % valtionapuarkistojen muodostamaan Yksityiset keskusarkistot ry:een (YKA). Yhteistyötä muiden valtionapuarkistojen kanssa jatketaan aktiivisesti. Teemme jatkuvaa yhteistyötä Kauppaneuvos Kalle Kaiharin Tukisäätiön, UKK-Seuran sekä Ulkoasiainministeriön, Tamminiemen Urho Kekkosen museon, Metsähallituksen, Rautalammin museon, Peurungan kylpylän sekä Heinolan kaupunginmuseon kanssa ja olemme valmiita uusiin hankkeisiin, joilla esittelemme Urho ja Sylvi Kekkosen elämäntyötä.

Urho Kekkosen arkisto osallistuu mahdollisuuksien mukaan kansainvälisiin sekä kotimaisiin

arkistoalan tapahtumiin. Urho Kekkosen arkisto on sopinut valtion arkistolaitoksen sekä YKA:n kanssa kaukolainatoiminnasta. Uusien, arkistoon luovutettavien arkistomateriaalien noudot vaativat määrärahoja.

Toimitamme kaukolainaksi valokuvia sekä muuta materiaalia arkistolaitokselle, museoille, kirjastoille ja muille tarvitsijoille mm. näyttely- ja julkaisutoimintaa varten.

4. KIINTEISTÖ SEKÄ LAITEHANKINNAT

Tasavallan Presidentin Arkistosäätiö teki vuonna 2000 laajan peruskorjaustyön vuonna 1934 rakennettuun arkistorakennukseen. Talo on hyvässä kunnossa, mutta vaatii jatkuvaa huoltoa. Arkistomakasiinin peltikatto uusittiin vuonna 2014.

Vuonna 2019 Hovilassa tehdään suihkutilojen kuntokartoitus ja tämän mahdollisesti vaatimat toimenpiteet. Arkiston toimitiloista, kotitalouskoneista sekä kiinteistön kunnossapitotarpeesta on laadittu nelivuotissuunnitelma vuosille 2016–2019.

Vuonna 2019 kuntokartoitetaan ja korjataan arkistoholvin ulkoseinät, joissa on havaittu ”pullistumia”. Arkistoholvin sisätilat remontoitiin tammikuussa 2018. Tällöin uusittiin arkistotilan sähköjohdot, lämpöpatterit ja valaistus. Samassa yhteydessä toteutettiin pienemmän takaholvin hyllytys liukuhyllyllä, mikä kasvatti hyllykapasiteettiamme noin 180 hyllymetrillä. Tämä takaa hyllytilan riittävyyden pitkäksi ajaksi seuraaville vuosikymmenille.

Palohälytinlaitteistomme tarkastettiin vuonna 2016. Tätä sekä murtohälytinjärjestelmää huolletaan säännöllisesti, ja mikäli mitään yllättävää ei satu, ovat laitteet vielä vuosia toimintakykyisiä.

Hovilan kiinteistöhoito- ja siivoustyöt hankitaan tarjouskilpailun perusteella ostopalveluina orimattilalaisilta yrityksiltä.

Arkistolla on käytössään kolme tietokonetta ja skanneri, jotka on hankittu vuonna 2018.

Niinikoskella 11.10.2018

Pekka Lähteenkorva
Arkistonjohtaja